

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çay üretimi, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 791 bin 287 dekar alanda yaklaşık 1 milyon kişinin geçimini sağlamaktadır. Üreticiler; kota, kontenjan, destek sorunlarının yanı sıra; artan maliyetlerle başa çıkmakta güçlük çekmektedir. Yaş çay üretiminde rekolte düşüşleri, gübre fiyatlarındaki orantısız yükselişler ve organik çay tarımına geçiş sonrası yaşanan sorunlar birçok üreticiyi üretimden koparacak noktaya gelmiştir. Bu kapsamda, çay üreticilerinin sorunlarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 13.05.2024

Meral/DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 791 bin 287 dekar alanda çay tarımı yapılmaktadır. Çay üretimi bölgede yaklaşık 1 milyon kişinin geçim kaynağını oluşturmaktadır. Fakat, çay üretim ve pazarlama sürecinde yaşanan sorunlar neredeyse üretimi imkansız kılacak boyuta ulaşmıştır. Bunun yanı sıra; özellikle son dönemde artan HES ve taş ocaklarının yarattığı ekolojik tahribat da bölgede tarımsal üretimi büyük ölçüde olumsuz etkilemektedir.

2007 tarihi itibarıyla daha fazla gelir elde edileceği vaadiyle başlatılan organik çay tarımına geçiş süreci sonrasında beklenen sonuçların alınamaması, artan girdi maliyetleri, kimyasal gübre kullanımı sonrası verimsizleşen toprak, yetersiz gübre ve mazot destekleri, kota ve kontenjan sorunları, yetersiz taban fiyat uygulamaları ve yetersiz alımlar çay üreticilerinin başlıca sorunları olarak sıralanmaktadır.

Bunun yanı sıra; 2000 yılından bu yana kaçak yapılan ekimlerle birlikte çay tarlaları çoğalmış fakat fabrikalarının kapasitesinin yetersiz kalmıştır. Kota ve kontenjan sorunları ve düşük taban fiyat uygulaması üretici özel sektöre gelir kaybına uğrayacak düzeyde çay vermek zorunda bırakmaktadır.

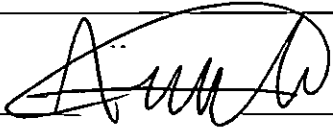
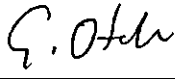
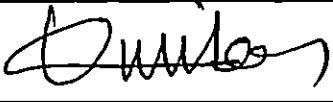
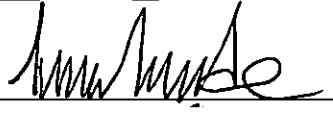
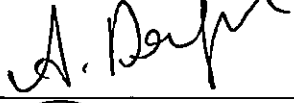
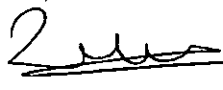
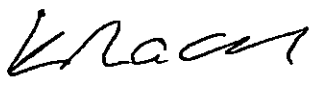
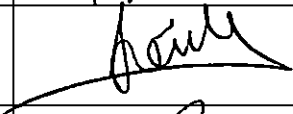
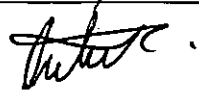
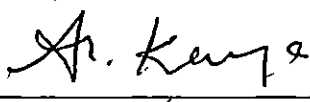
Ülkemizde her yıl çay sezonu birçok sorunla beraber başlamaktadır. Üreticiler, üretim aşamasında artan maliyetlerle üretime başlamakta, yetersiz destekler sebebiyle zarara uğramakta ve belirsiz taban fiyatları ile hasat dönemine girmektedir. Çay hasadının haftası dolmadan ÇAYKUR'un açıkladığı günlük kontenjan uygulaması ile üretici; büyük mağduriyetler yaşamakta ve bu uygulamalar sebebiyle büyük gelir kayıpları ile ürettiği çayı özel sektöre vermek zorunda bırakılmaktadır.

Yine yakın zamanda ÇAYKUR, 18 fabrikasında yaş çay alımlarını durdurmuş, duruma tepki gösteren çay üreticileri, özel sektöre çay satmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Son olarak; 12 Mayıs'ta Tarım ve Orman Bakanlığı, 2024 yılı yaş çay alım fiyatının kilogram başına 17 lira, üreticilere verilen destekleme bedelinin ise 2 lira olarak belirlendiğini, üreticilerin eline kilogram başına 19 lira geçeceğini açıklamıştır.

Çay üreticileri ise, elektrik, akaryakıttaki yüzde 150'ye varan artışlar dikkate alınarak çay taban fiyatının en az 25 TL olmasını, ÇA YK.UR tarafından uygulanan kota ve kontenjanın kaldırılmasını, özel sektörün taban fiyatın altında yaş çay alımının yasaklanmasını, gübre fiyatlarının düşürülmesini, gübrede KDV'nin sıfırlanmasını, Devletin üreticiye gübre desteği vermesini, destekleme fiyatının son yedi yılın enflasyon oram dikkate alınarak en az 3 TL olacak şekilde arttırılmasını talep etmektedir.

Anayasa, üreticilere, işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırmayı, bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin

Üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri almasını Devletin sorumluluğu olarak tanımlamıştır. Bu bağlamda; çay üreticilerinin sorunlarının belirlenmesi, insanca yaşam koşullarını sağlayacak çay taban fiyatının ve desteklemenin verilmesinin sağlanması, çay konusunda etkin politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	Sinan Ciptayneh	Van	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	Mehmet KAMAÇ	DİYARBAKIR	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	